

5. lekce
Komunikace v kontextu individuálního
vyučování a rozhovoru. Dotazování a
aktivní naslouchání

Mgr. Kateřina Lojdová, Ph.D.

Individuální vyučování

- ▶ obousměrná komunikace mezi učitelem a žákem
- ▶ založeno na přímé mezilidské komunikaci, jeden učitel se věnuje jednomu žákovi
- ▶ využívá se ve speciálních případech
- ▶ v místnosti může být učitel sám se žákem nebo nezávisle na něm pracuje vedle sebe několik žáků

Příklad individuálního vyučování: doučování

Dnes Michala čeká dějepis. Petra pracuje se sešitem a učebnicí. „První, o kom se budeme bavit, je...“, otevírá téma hodiny Petra. „Přemysl Otakar IV., začíná Michal z legrace. „Ale“, usměrňuje ho Petra. „Přemysl Otakar I., říká už vážně Michal. Petra vede Michala učivem kladením otázek:

Petra: „Když si ho představíš, co tě napadne?“

Michal: „Vládl.“

Petra: „Ano, a...?“

Michal: „Zlatá bula sicilská.“

Petra: Kdy byla vydaná?

Michal: „1212“

Petra ukazuje v učebnici, jak Zlatá bula sicilská vypadala a vysvětluje, co znamenala. Když docházejí k tomu, že králem bude prvorozený syn, Michal se zaraduje: „To bych byl já“. Jenže Petra ví, že Michal má staršího bratra. Michal tedy uznává, že je Pepa starší a králem by byl on.

Rozhovor

- ▶ učitele se žákem
- ▶ učitele s rodičem žáka

Dovednosti vedení rozhovoru

- ▶ ovlivňování
  - ▶ dotazování
  - ▶ aktivní naslouchání
-

Dovednost ovlivňování

- ▶ Přesvědčování
  - ▶ Argumentování
  - ▶ Paradoxní příkazy
  - ▶ Paradoxní emocionální ladění
  - ▶ Anticipování námitek
  - ▶ Vyhýbání se negativním formulacím
-

Dovednost dotazování

- ▶ Řečnické otázky
- ▶ Sugestivní otázky
- ▶ Paralingvistické projevy
- ▶ Faulující otázky
- ▶ Uzavřené otázky
- ▶ Otevřené otázky
- ▶ Pokyn x výzva/nabídka

Dovednost naslouchání

- ▶ významné v rozhovorech „typu pomoc“
- ▶ aktivita naslouchajícího, který nejen registruje, co a jak sděluje komunikační partner, nýbrž také na rozhovoru participuje kognitivně, emočně i akčně. Snaží se nejen vyprávějícímu porozumět, ale i se do něj vcít'ovat. Verbálně i neverbálně dává vcítění najevo
- ▶ charakteristiky aktivního naslouchání

Cvičení

- ▶ Rozhovor učitele a rodiče žáka Martina

Otázky

- ▶ Uved'te alespoň 5 charakteristik odlišujících komunikaci učitele a žáka v hromadném a individuálním vyučování.
- ▶ Jak byste zahájili rozhovor s rodičem, kterého jste do školy pozvali z důvodu řešení kázeňských problémů žáka?
- ▶ Vysvětlete význam aktivního naslouchání v rozhovoru „typu moc“